

Listy

Listy

Listy Ason-klubu, **krásně informační** bulletin nejen pro mladé a nezavedené autory západních Čech. Ročník XV, 2006, letos Listy č. 12 (od r. 1992 až dosud už Listy č. **118**) z 24. 11. Stran 16, náklad 600 výtisků. Redakce: Helena Šlesingerová. Vydal Ason-klub Knihovny města Plzně jako barevné bříško Plže č. 12/2006 za laskavého přispění Města Plzně. **N e p r o d e j n é !**

MILÍ PŘÁTELÉ...

***Jsou lidé, kteří píšou knihy,
a lidé, kteří jsou knihami.***

(Jan Neruda)

*

BYLO NEBYLO

* **ZÁPADOČEŠI NA VALNÉ HROMADĚ OBCE SPISOVATELŮ V PRAZE.** V sobotu 18. listopadu 2006 v 10:00 hodin se ve Velkém sále Městské knihovny v Praze na Mariánském náměstí konala XIV. řádná valná hromada Obce spisovatelů. Tradičně se jí podle možností zúčastnili alespoň někteří literáti západních Čech. O nezaujatý pohled jsme požádali jednoho ze "služebně nejmladších" členů...

Od LUBOMÍRA MIKISKA: Moje první valná hromada Obce spisovatelů aneb Co také může zažít nový člen: *Všechno začalo v sobotu brzy ráno. Kdosi navrhl, že plzeňští členové OS pojedou společně z Hlavního nádraží a sraz mají ve vestibulu, u sochy vedle schodiště v 6:45 hod. Bezva, říkám si a jako vždy jsem tam už o něco dříve, neboť nemám rád, když na mě někdy někdo čeká. Osamocená socha stojí smutně na svém místě, ale jinak nikde žádná známá tvář... U pokladny vedle vchodu sedí na zemi totálně opilá starší žena a na celou halu vykřikuje evidentně vulgární slova v nesrozumitelné řeči. "Takhle se projevuje delirium z chlastu, " povídá nádražák ve služební bundě a energicky ji vykazuje ven z budovy.*

Po chvíli přichází básník Josef Hrubý a vzápětí za ním předsedkyně Jaroslava Málková. Kde jsou všichni...? říkáme si znepokojeně, neboť na přetáčecí tabuli je odjezd PRAHA v 6:43, a jakým že vlakem to vlastně chtěli jet? Kontrolujeme zasklenou vývěsku... aha, v 7:06 jede další rychlík, to je ono, tímhle to plánovali... Ale copak je to? Koukáme pozorně na č. 12, které je u odjezdu, a ejhle, v poznámkách nacházíme, že právě dnes, 18. 11., nejede. Jako by nám to nádražáci udělali schválně. Spěcháme pro jízdenky a pak na onen rychlík, co má za pár minut odjždět..., naštěstí ho stačíme a nacházíme kupodivu i poloprázdné kupé.

Praha – město, v němž se prý žije blaze, ale draze. Je ráno, 8:30 a já s Josefem Hrubým vystupujeme z metra a kráčíme na Staroměstské náměstí. (J. Málková si jde ještě něco zařídit). U

zavřených stánků dva muži ve žlutých vestách znuděně zametají naváté listí a o kus dál na první lavičce spí na roztažené prošíváné dece bezdomovec ve starém prošíváném kabátu, s kostkovaným kulichem na hlavě. Vedle něj sedí jeho podobně oblečený kumpán, v ruce drží černou ponožku a pravou nohu s bosým chodidlem má opřenou o levé koleno. Špinavou rukou si cosi zaujatě ošetřuje mezi zkrvavenými prsty nohy... Bože, říkám si soucitně, jsou to chudáci... Člověk by jim rád nějak pomohl, něco i dal, kdyby věděl, že se pořádně nají a nepropijí to, nebo neprokouří...

Ale my bychom také rádi trochu posnídali a rovněž káva by bodla, říkáme si s panem básníkem a bezděky míříme k otevřenému Café baru v levé části náměstí. Hezké... Diváme se na spoustu druhů káv, křídou napsaných na černé tabuli, tedy né že by člověk nedal 40 - 50 Kč za šálek (to už je detail), ale k jídlu tam bohužel nic nemají. Vracíme se tedy k McDonaldu, který jsme před chvílí přešli, a volíme smažená pikantní kuřecí křídélka s rozpustnou kávou...

O půl hodiny později vcházíme do budovy Městské knihovny, kde se koná výroční valná hromada. Sál se pozvolna zaplňuje, ale stále nějak pomalu, až příliv pozvaných spisovatelů úderem desáté hodiny ustává. V prvních dvou třech řadách sedí ti neohrožení, v zadních naopak ti ostýchaví, prostředek většinou zeje prázdnotou. Až se nad tím podivným rozsazením pozastavuje i předsedkyně OS Eva Kantůrková. Pouze v jedné neutrální řadě uprostřed jsou všichni plzeňští literáti – Karla Erbová, Bohumil Jirásek, Václav Gruber a ostatní. Jako by chtěli zachraňovat situaci, ale je jich příliš málo.

Na pódiu u mikrofonu se střídají vystupující účastníci se svými zprávami, pochvalami i nářky (mj. na vydávání knih, na jejich kvalitu, na granty a placení příspěvků členů atd.), včetně informativních referátů o práci jednotlivých krajských středisek... Také plzeňská předsedkyně Střediska ZS má svůj příspěvek, který patří mezi ty nejlepší...

Okolo poledne je přestávka na oběd, v prostorách před šatnou je připraveno několik stolů, zaplněných mísami s bramborovým salátem, vepřovými řízký. Jako zákusek se podávají tvarohové koláče...

Celkový dojem z celého setkání... veskrze dobrý.

Slyšeli jsme slova a názory, které snad byly přínosem pro všechny zúčastněné... Viděli jsme tváře neznámé a poznali osobně i spisovatele mediálně známé...

A aby toho nebylo málo, perlička nakonec. Při odjezdu zpět zjišťuji, že i v sobotu večer bývají všechny autobusy do Plzně beznadějně obsazené, a tak nejenom, že jedu domů sám, ale pracně si udržuji i jedno místo k stání v přeplněné uličce postaršího autobusu Praha – Domažlice, který mě milostivě vysazuje na CAN v Plzni. (Plzeň, 20. 11. 2006)

- [L. M. (*1950) je básník a prozaik, žije v Plzni a pracuje jako technik.]

*

DNY POEZIE

*** DNY POEZIE K VÝROČÍ NAROZENÍ KARLA HYNKA MÁCHY.** V každém pořádném listopadu by podle našich předků mělo padat barevné listí. Čím dál tím více se ale tento jinak mnohdy pochmurný měsíc pro mnohé literáty mění. Všude jsou barevné lístky s verši. Jeden **Den poezie** k výročí narození Karla Hynka Máchy se postupně rozrostl na týden a letos v Plzni bezmála na měsíc. Poetické akce tu přímo prší na hlavy občanů a ne každý už má Literární deštník! Některé z těchto pořadů byly součástí celostátních Dnů poezie, prezentované na společném plakátě. A další byly jejich součástí, ale prezentovány nebyly. Některé z nich se konaly v režii Ason-klubu a byly podpořeny Městem Plzní, jiné s projektem nesouvisí, pouze se udály ve stejném období. Básníkům, čtenářům, posluchačům či divákům na tom určitě nezáleží. Všechno je prostě součástí zdejšího literárního života...

⌘

*** SLAM POETRY 2006.** Ve středu 8. listopadu 2006 v 19:00 hodin se v režii Tomáše T. Kůse a sdružení Podivy v budově Moving station na Jižním předměstí rozhodovalo o "novém koni", který měl o tři dny později reprezentovat Plzeňský kraj v celostátním kole **Slam poetry** v Brně – soutěže v netradičním autorském podání vlastního textu publiku. Také čtvrtý ročník byl plný očekávání bouřlivé atmosféry i kvalit vítěze. Diváků tam prý bylo plno, soutěžících prý asi deset a mezi nimi též

asonklubí básníci **Pavel Jonák, Daniel Mikeš** či **Jiří Č. Ulrich**. Regionální kolo zahájil celostátní vítěz z loňského roku, Plzeňan **Bohdan Bláhovec**, novým vítězem se pak stal **František Bořík** - ten mezi deseti finalisty z celé republiky v brněnském klubu Fléda tentokrát vybojoval páté místo. Nejlepším českým "slamerem" roku 2006 byl vyhlášen dvacetiletý **Vladimír Vacátko** z Liberce, který v Brně studuje žurnalistiku a sociologii. Tentýž Vacátko, který se spolu s námi účastnil některých ročníků Dne poezie na velhartickém hradě...

Od JIŘÍHO Č. ULRICHA: *Jména účinkujících i vítěze mi vypadla z hlavy, snad je uvede někdo povolanější. Celkový dojem: nic převratně nového. Směsice podbízivosti a sprostých výrazů, exhibicionismu bez podtextu, snaha šaškovat, ale i ukázat své nitro třeba v nadsázce. Málokdy přesvědčivé, občas zazněl určitý apel. Pokud byly texty zajímavější, pak zase byly předneseny komorněji a neprosadily se (viz někteří naši básníci). Vyhrál pražský účastník, který v závěru vystoupení splnil, co nabízel v tirádě o prdeli. Ukázal ji, a holou. I když já, se svým drsným rapovým blues, jsem taky nedopadl nejhůř. Poučení pro příště: nutno promlouvat k divákům, udržovat s nimi kontakt, zaujmout je osobní výpovědí, vyváženě sladit šaškovství s vážností a myšlenkou, přidat dobrý humor, využívat pauz k nekýčovému projevu. Ne vždy exhibice vyvolávající odezvu v divácích získá vysoké bodové ohodnocení. (Plzeň, 17. 11. 2006)*

- [J. Č. U. (*1936) je básník, prozaik, dramatik, herec i režisér Divadla pro Nepřítomného Diváka a souboru Amceth, žije v Plzni.]

Od LUCIE KOUTNÉ: *Prdel. (Plzeň, 17.11. 2006)*

- [L. K. (*1980) je básnička a prozaička, absolventka Pedagogické fakulty ZČU (oboru manažer výtvarné kultury), žije v Plzni a nyní pracuje ve zdejšímu muzeu.]

* **POETICKO-TANEČNÍ PŘEDSTAVENÍ: JSEM ŽENA V TOMTO MÍSTĚ.** V pátek 10. listopadu 2006 v 19:00 hodin byly v bývalé nádražní budově Moving station v Plzni na Jižním předměstí úspěšně zahájeny zdejší listopadové Dny poezie. Poeticko-taneční představení s názvem Jsem žena v tomto místě sympaticky propojilo verše básničky **Ireny Velichové** (*1987) s vystoupením skupiny výrazového tance SMOG. Večer byl navzdory chladnému prostředí hojně navštívený a velmi dobře hodnocený. První fotografie jsou k vidění na osobních stránkách Marka Velebného <http://sweb.cz/MVelebny/zenavtomtomeste/zena.htm>.

* **TVŮRČÍ POETICKÁ DÍLNA: PŘÍBĚH VE ZTRACENÉ MINCI.** V sobotu 11. listopadu 2006 ve 13:00 hodin se v režii Ireny Velichové v zasedací a Polanově síni Knihovny města Plzně v rámci Dnů poezie uskutečnila **tvůrčí poetická dílna Příběh ve ztracené minci** pod vedením slovenského lektora, který v současné době žije a pracuje v Praze. **Mathej Thomka** (*1977), básník a prozaik, jenž vede literární klub Mádokýš v Martine, vydává a rediguje literární revue Mádokýš a pracuje rovněž na internetové literární stránce www.medokys.szm.sk, má už za sebou několik velkých literárních dílen (Poézia na klátikoch, Prehryznime si medzičasom, Literárna kvôlna, Poézia pod jablňami, Literárny kemp aj.). Tentokrát se však trochu obával možné jazykové bariéry. Zbytečně. Z původně přihlášených 13 účastníků sice někteří nakonec z různých objektivních důvodů nedorazili, atmosféra ale byla více než příjemná a podle všech se dílna vydařila. Její výsledky budou po zpracování publikovány také v Listech Ason-klubu.

Od LUCIE KOUTNÉ: *V předsíni u Polanovy síně mě Irena seznamuje s Mathejem Thomkou, naším lektorem. Přicházím do zasedačky. Vidím kruh ze židlí a sedí tu pár lidí – většina je z Asonu. Jirka Ulrich, Marek Velebný. Dorazila i Martina Šimánková a Milena Písačková (i se svým foťákem). Před námi je na zemi kruh z papírků s nápísem Příběh ve ztracené minci, uprostřed kruhu jsou poházeny mince.*

Na začátku jsme měli hrát jakési divadlo – pantomimu. Při tom jsme měli použít mince. Ostatní pak psali pojmenování pro to, co někdo předváděl. Potom jsme si navzájem četli ta slova. Navazoval další úkol, tvořit haiku a čtyřverší. Jako nadpis jsme použili některé slovo z prvního úkolu. Měli jsme na to asi tak 20 minut, kdy si každý zalezl do jiné místnosti, aby nebyl rušen. Haiku mi dělalo

problémy - údajně jednoduchý literární útvar. Vadilo mi, že jsem musela počítat slabiky a psát krátce a výstižně. Čtyřverší bylo pro mě jednodušší:

Bonbón
Rozbalit obal
kdo by hloubal
chuť jeho sladká
hned přijde zkrátka

Opět jsme si své výtvary navzájem četli a hodnotili. Dalším úkolem bylo vytvořit báseň – volný verš. Inspirací nám byly dva obrazy, které položil Mathej před nás na zem. Měli jsme psát o minci ukryté v obraze. (Mince vprostřed obrazu.) Nakonec jsme psali mikropříběh o ztracené minci. Měl obsahovat jen 150 slov. Dílna se mi moc líbila, načerpala jsem spoustu inspirace, rozšířila obzory... moc za to děkuju. (Plzeň, 17.11. 2006)

* **AUTORSKÉ ČTENÍ ALL-STAR TEAM ASON V JABLONI.** Ve čtvrtek 16. listopadu 2006 ve 20:00 hodin (přímo v den narozenin Karla Hynka Máchy!) se v plzeňské Kulturní kavárně Jablona uskutečnilo společné čtení autorů Ason-klubu a jejich hostů. Představili se staří známí: **Svatava Heinlová s Janem Heinlem, Martina Šimánková, Jiří Č. Ulrich, Irena Velichová, Lukáš Kudrna** (člen uskupení Ubrtka), **Milan Šedivý**... Miš chtěl své vystoupení spojit s křtem čerstvé malé knížky *Teplický pobyt*, ale nakonec ji jen skromně položil na stůl. Reakce na ten večer (na jeho uměleckou úroveň) byly různé, kladné i odmítavé. Kdybychom měli například svolení otisknout úryvek z deníku Milana Šedivého, možná by mnozí mysleli, že píše o nějaké úplně jiné akci...

Od MARKA VELEBNÉHO: Jak jsem se stal Milanem Šedivým?

Milan seděl v Jabloni vedle Markéty. Pak odešel, sedl jsem si k Markétě a povídal si s ní. Najednou mi Lucka dala před oči Milanovu knížku a řekla, zda bych se jí podepsal. Trochu jsem nechápal. Aha, mám podobnou košili, brýle a sedím na bývalém Milanově místě. Mohl jsem se s nenucenou profesionalitou Lucce podepsat jako Milan, ale neudělal jsem to. Tak jsem se na několik vteřin stal Milanem Šedivým. Marek (Plzeň, 20. 11. 2006)

- [M. V. (*1970) je básník, prozaik a publicista, absolvent Fakulty humanitních studií ZČU, žije v Plzni a momentálně je zaměstnán v pekárně Intersparu.]

Od MARKÉTY IROVÉ: *Odezva na Dny poezie může být jakákoliv. Kladná, záporná, nijaká. Už už bych byla původcem té poslední z nich, nebýt návštěvy sice posledního, ale přeci alespoň jednoho ze Dnů. Moje odezva proto bude víceméně kladná, hodnoceno ovšem pouze na základě jediné akce.*

Zavítala jsem na závěrečný večer do Jabloně, který sliboval účast a tvorbu vybraných asonklubních hvězd. Zaznít měly dokonce i básně slovenského kolegy Pavla Urbana. Sliby byly dodrženy a z plánované sestavy, k mé velké radosti, nechyběl nikdo. Večer však v lecčems překonal má skromná očekávání, která zahrnovala například skvěle tesknou Svatavinu poezii, stále kvalitnější verše Milana Š., nebo strhující klavír Honzy Heinla. Všeho se mi bohatě dostávalo, ba co víc! Šedivého verše nejenže jsem s chutí vyposlechla, dokonce jsem rovnou na místě obdržela i jeho novou sbírku, takže uspokojení hned dvojnásobné.

Příjemných i nepříjemných překvapení a zajímavých postřehů však bylo mnohem víc. Zůstanu-li u Milana, musím vedle "městských" básní a příjemného přednesu ocenit také jeho naprosto okouzlující taneční vsuvky. Honza Hejnla jako vždy uhranul hrou na klavír, ale už trochu méně mě oslovila jeho přílišná snaha působit jako naprostý zhýralec a underground. Totéž bych lehce vytkla i Irče. Nic proti dekadentnímu image, proti negativismu a podobným orientacím, ale chce to nepřehánět. Všeho moc škodí a Irča má v sobě, i přes veškerý ten zmar, mnoho něhy, která občas prosvítá skrze její básně a nejsilněji pak skrze její tanec. Je škoda to cíleně udusávat. Marek překvapil ne tak tím, že umí po slovensky, a to dokonce i recitovat, ale spíš tím, že recituje s mnohem větším sebevědomím a nadhledem, než jak jsem ho znávala. Byl to sympatický projev. A co vlastně Marek recitoval? No přeci Pavlovy slovenské básně - stručné, sdělné a především velmi působivé.

Z esteticko-uměleckého hlediska mne onen večer neupoutalo už nic. Zato z pohledu lidského jsem se nadchla ještě pro mnohé, ale to už si samozřejmě nechám pro sebe... Markéta Irová (Plzeň, 19. 11. 2006)

- [M. I. (*1982) je básnířka, žije v Plzni a zde je posluchačkou Pedagogické fakulty ZČU (oboru český jazyk – anglický jazyk).]

Od JIŘÍHO Č. ULRICHA: *V téměř zaplněném prostoru bylo možno slyšet různorodou směsici poezie: kultivovanou a jemnou Svatavy Heinlové (s vložením veršů K. H. Máchy), vytríbené verše slovenského hosta, básníka Pavola Urbana pronášené mužným hlasem Marka Velebného, žertovně pointovanou dojmovou reflexi poněkud se nakrucujícího Milana Šedivého, hlubokou a přitom švitořivě milou poezii Martiny Šimánkové, drsnou hippiovskou až ostře rapující Jiřího Č. Ulricha. Nakonec jsem si nechal ty nejvýraznější: zprvu příjemně lyrickou Irenku Velichovou, při přednesu svých básní i společně s J. Č. U. netových básní o sblížení. A divokého provokatéra slovy i hudbou Jana Heinla, u kterého se za pesimismem skrývá hluboký zraňující prožitek. Kultivovaně vše řídila dobrá duše akce I. V. Nejlepší však byl přídavek po 22. hodině v již téměř prázdné kavárně: velkolepá, až husí kůži nahánějící básnická improvizace Irenky Velichové, uchvacující oživlou krásou perfektní hlasové modulace a především tématem: obrovská bolest z nešťastné lásky proměňující se v nenávist až bezvýchodno s fľaškou alkoholu, aby se trny v srdci opět otvíraly, v poryvech citu a řeči doprovodného klavíru. A to by tam nesměli být tři mikrofony a vytrvalci Jan Heintl a Jiří Č. Ulrich, aby se nezrodil básnický dialog plný boje beznaděje s nadějí (která většinou prohrávala) v podobě okamžitě improvizovaných básní vycházejících z hloubi niter osamělých účinkujících. A mnohdy metafory i autenticita citů tak zazářily, že byla skoro škoda tuhle pomíjivou chvíli Múzy, která se do Jabloně snesla odkudsi z oblaků, nezachytit na záznam. A Francois Villon a řada prokletých básníků by měli radost, že poezie může tryskat veřejně a ne se jen psát mezi čtyřmi stěnami. Ach ty smutku, smutečku, ach ty lásko, lásečko, kde tě lidé berou. A budou tady ve své jednotě vždycky. (Plzeň, 17. 11. 2006)*

Od LUCIE KOUTNÉ: *Hvězdným týmem se stali: Irena Velichová, Jirka Č. Ulrich, Milan Šedivý, Svatka Heinlová, Martina Šimánková, Marek Velebný a Lukáš Kudrna.*

*Když se četly na začátku vážné věci, říkala jsem si, že se to třeba ještě změní. Očekávala jsem totiž na závěr Dnů poezie to nejlepší a spíše slova, která mě rozveselí a mile pohladí. Jenže ono se to táhlo od začátku až do konce – ta všudypřítomná krutost, maso, deprese, bolest, křik. Občas autor zakřičel do mikrofону takovým způsobem, že to bylo jak herda do zad. Musím říci, že mezi tím zazněly i básničky, které byly milé, např. od Martiny, Pavla Urbana (jeho básničky četl Marek) nebo od Milana. Taky se mi líbilo “internetové básnění”. Jirka Ulrich si takhle básní přes internet s jednou padesátiletou básnířkou. Poznamenala jsem si verš: “**Sametová noc někam spadla.**” Po Ireniných vážných básních hrál Honza Heintl na piano smutnou píseň. Taky Svatka si ve svých básničkách stěžovala: “**v mém těle ožívají jeptišky**”, “**rozpolcený fénix**”. Slyšela zvony, ale jejich zvukem nebylo krásné a klidné: bim, bam, bim..., ale “**hřích, hřích, hřích**”.*

*Martina přečetla básničku Kdybych byla voda. Její básničky jsou milé, vtipné, výstižné. Pak další depresivní píseň. To už jsem si říkala: Jsem snad na depresivním dýcháčku? Naštěstí pak četl Miš o “**hnědé výhřevnosti laviček**”. (Nebylo mu inspirací natírání laviček v Horšovském Týně?) Anebo “**jdeš, vodovod bublá ti naproti**”. Moc hezké. Poněkud změnil styl – je to jakási próza v básních. Líčí místa, která navštívil a má k nim blízko – Velhartice, Klatovy..., píše o lidech, o svých zážitcích i vážných věcech, ale je to tak nějak zajímavě literárně podané.*

*Potom Jirka Ulrich vztekle rapoval své Rapové blues. Znáám ho i v jiném podání – mírnějším. Ale tady jako by do toho dal veškerý vztek. Lukáš četl syrové básničky o mase, krvi, kříži z masa atd., “**je krásně na světě, jak krásně a zbytečně...**” Měnil hlas a jeho kruté básničky se tak stávaly ještě krutějšími.*

Honza Heintl zazpíval píseň o alkoholikovi. Po tom všem, co jsem slyšela, jsem odcházela poněkud zhnusená. Přeci se dá psát i jinak. Ale když už chcete psát takovéhle krutosti, tak raději do šuplíku. Na světě je spousta zla, dějí se kruté věci, ale proč bych si o tom ještě měla číst anebo to poslouchat. I tak děkuju. (Plzeň, 17. 11. 2006)

Od MARKA VELEBNÉHO: Je někdy méně více? Jak to bylo z mého pohledu:

Nechtělo se mi psát, ne proto, že tentokrát nás neobviní, že jsme spolek narcisů, ale nebyl jsem si jist, zda jsem ten pravý.

Týden poezie začal úspěšně tanečním představením "Jsem žena v tomto místě" skupiny Smog v prostorách Moving station. Silně emotivní a působivé představení s feministickým ženským nábojem, až z něho šel strach. Jevišťe plné odhodlaných dívek a žen, včetně Irenky. Představení doplňovala poezie, stínohra, světelné efekty. Bylo plno.

Sobota představovala vcelku velmi dobře vydařenou literární dílnu v Polanově síni. Jeden motiv, osm lidí, různé literární formy a samozřejmě osm různých výstupů.

Neděle odpoledne - rozdávání básní a plakátů. Zima, podvečer, prázdné ulice. Ale Irenka byla spokojena. Nádherně barevná silueta zapadajícího slunce a mraků.

Večer příjezd Pavla Urbana ze Slovenska. Odpoledne z důvodu nemoci odříkává domluvené vystoupení v Jabloni hudební doprovod. Jablonoň je v podstatě prázdná.

Pondělí. Jedu s Pavlem do Domažlic. Výluka rychlíku přes Klatovy, ošklivé počasí, povídání při čaji. Rozpačité jednání v knihovně, kdy poukazují na zmatečnost v termínech, změny a nemohou se dovolat Simoně. Večerní vystoupení mělo být ve vinárně za provozu bez ozvučení a navíc obsluha měla špatné informace. "Knedlík v krku" u mne i u Pavla.

Úterý. Představení videoklipu ze Žiliny, snažil jsem se na poslední chvíli rozesílat osobní esemesky, zprávy novinářům, televizi, rozhlasu. Tak aspoň avizovat Pavlovo vystoupení po videoklipu, ale není pro koho...

Středa. Krásné počasí, výlet spolu s Pavlem na besedu do Gymnázia J. Š. Baara v Domažlicích. V podstavě nepřipravená beseda, učitelka besedu nemoderuje, nikdo neví, co... Předá slovo Pavlovi a snaží se. Vcelku rozumné dotazy studentů, ale celkový dojem takový rozpačitý.

Čtvrtek. S Pavlem jednání v knihovně, prohlídka historického podzemí, vernisáž u pana Maliny v galerii. Večer pořad All stars Ason v Jabloni. Vcelku povedené, Pavel již nechtěl předvádět básně osobně. Brilantní piano J. Heinla, účinkující Milan Šedivý, Irenka, Jirka Ulrich, Martina apod. Po oficiálním konci šansony a piano v Irenčiných improvizacích. Někdy byla na nás znát únava, vyčerpanost, nervy, zklamání. Ale i přesto to stálo za to.

Závěr a zhodnocení? Slovenský autor byl oprávněně mírně řečeno rozčarovaný a nedivím se, že chtěl odjet. Organizaci měly v rukou holky. Irenka měla pod palcem ideu a organizaci akcí v Plzni a Simona v Domažlicích. I dřív jsem holkám nabízel případnou spolupráci, pokud by měly zájem a bylo by to v mých silách. Myslel jsem si, že to mají podchycené a vše zařízené. Víím, že to není lehké, a proto jsem se do příprav holkám nepletl. Irenka má nápady, energii, entuziasmus, je dobrá moderátorka, šansoniérka, herečka, ale přece jen má málo zkušeností s přípravou tak velké akce. Dobře zvládla třeba pořad 24 svobodných hodin či moderování křtu sbírky a autorské čtení na dobrou noc s Danielem Mikešem a dalšími, ale tohle je víc akcí trochu jiného stylu a významu. Kamenem úrazu asi byla změna termínů ze strany Kulturní kavárny Jablonoň na poslední chvíli, tím se rozsypal harmonogram a v termínech nastal zmatek. Na změny již nemohla bez přesně dodaných informací reagovat média a celostátní plakáty. Simona má více zkušeností, pořádala velmi dobře PR zvládnutou vernisáž výstavy postiženého chlapce v Domažlicích před více jak měsícem, ale pořádala i mnohé jiné i hudební akce v Domažlicích i jinde. Chybou bylo, že odjela služebně do ciziny a organizaci přehodila na Lucku a nezkušenou Terezku. Obě byly ve škole, Lucka dokonce v Plzni, obě s velice málo informacemi co a jak. Otázkou je, zda se nepřipravené akce raději neměly předem stornovat, když bylo jasné, že je nemá kdo na místě zajistit. Totálně selhala komunikace, což je v dnešní době e-mailů a mobilů přes celý svět dost nepochopitelné. Proč Simona neposlala ani e-mail? Pro další akce by asi bylo lepší nenechávat organizaci na jednom člověku, ale vytvořit koordinační výbor, rozdělit si práci, obvolat média, mít nějaké krizové scénáře. Prostě do práce zapojit víc lidí z klubu s jistotou, že budou mít čas a chuť se jí věnovat. Snažil jsem se oslovit média a článek se pak spíš obrátil proti nám, i když kritika je také nutná. Ale v celku: aktuální informace byly v Listech Ason-klubu, v e-mailech od Ason-klubu a na plakátech. V Domažlicích visely plakáty v knihovně a v informačním středisku. V Plzni plakátky v Jabloni, na nástěnkách pak na fakultách, informace vyšly v denících i kulturní příloze. Členové Ason-klubu tedy informace dostali. Je známo, že i na naše literární akce nechodí dav. Snažil jsem se Pavlovi v rámci Dnů poezie domluvit akci v Praze. Cítil jsem morální odpovědnost za pořadatele, i když jsem jím oficiálně nebyl. Pavel původně přijel také i jako turista, nasbírat kontakty, seznámit se s naším prostředím. To se částečně naplnilo, i když kontakt na Zámeček nevyšel, a pak již nebyla vůle ještě něco organizovat na poslední chvíli na

školách. Holky byly ve škole, tak jsem se Pavlovi věnoval, i když neplánovaně, většinu času. Brali jsme to jako revanš za literární campus v Žilině. Dobré společné debaty u vína, prohlídka města, památek, několik soukromých večírků a výborná Irenčina večeře. Chápu jeho rozčarování z publika, ale jinak akce proběhla v mezích možností. Vysvětloval jsem, že v průmyslové Plzni je podobného publika jako šafránu. M. V. (Plzeň, 20. 11. 2006)

*

OZNÁMENÍ

* **BÁSNÍŘKA RADKA PROKOPOVÁ OZNAMUJE: Máme syna Jana - narodil se zrána!**

8. listopadu ve 4:53 hod. Porodní váha: 4,10 kg, porodní délka: 53 cm. Jsme nadšeni (a já už poněkud nevyspalá) a prožíváme své trochu jiné, ale rozhodně nezapomenutelné "Dny poezie" ...Ahoj, Radka (Losiná, 20. 11. 2006)

- [R. P. (*1970) je básnířka, absolventka VŠ ekonomické v Praze, žije v Losině a působí jako soukromá učitelka angličtiny.]

*

SLÁVA HRDINŮM U KAVÁRENSKÝCH STOLKŮ... (písničkář Viktor Cais)

* **DAGMAR HERMANNOVÁ V PRAŽSKÉ KAVÁRNĚ OBRATNÍK.**

Od DAGMAR HERMANNOVÉ: Přes všechno zaneprázdnění jsem se zúčastnila v pátek 10. listopadu v pražské literární kavárně Obratník Večera přiměřených depresí. Tak tedy:

Večery přiměřených depresí v pražské literární kavárně Obratník neboli krátce "Depky" organizované paní Zorou Šimůnkovou jsou večery literárního čtení, kde pozvaní autoři prezentují svoji tvorbu - poezii nebo prózu - podle předem určeného časového scénáře, a je možné říci, že se tam čas od času objeví i velice zajímavé autorské osobnosti. - Sama paní Zora Šimůnková je velice nevšední dáma. Atmosféra "Depek" je vynikající, otevřená, přátelská a jsou to zřejmě pořady velice oblíbené, pokud lze soudit podle počtu návštěvníků. V pátek desátého kavárna Obratník doslova praskala ve švech, přidávaly se židle pro stále nové příchozí, jediné místo nebylo volné ani u baru, na koho nezbyla žádná židle, absolvoval program zkrátka ve stoje a bylo takových hostů dost.

Nálada byla zajímavě podzimní, předvánoční, své práce jsem vybrala tak, aby se hodily, aby z nich padalo lupeny a cinkaly rolničky.

A ještě něco - o práce účinkujících je skutečně zájem, žádné mumlání a tak. Když se přednášelo, bylo takové ticho, že bylo snad možné slyšet i špendlík, kdyby spadl. Program provází hudba šitá na míru pořadu, zkrátka Večery přiměřených depresí stojí za návštěvu.

Bohužel, ať jsem tam byla již minulý měsíc inkognito, jen tak, jak se říká, "obhlédnout terén", nebo teď jako účinkující, nemohla jsem zůstat do konce - program totiž začíná večer o devatenácté hodině, můj vlak zpět do Plzně odjíždí krátce po jedenadvacáté, a to je program "Depek" tak zhruba ve druhé třetině. Tak to byl krátký pohled na Večer přiměřených depresí, pokud by to někoho zajímalo. Ale nepochybuji o tom, že program v kavárně Jablůň je stejně skvělý, a co nejdříve si udělám čas. S pozdravem D. H. (Plzeň, 20. 11. 2006)

- [D. H. (*1945) žije v Plzni, píše básně a jiné drobné formy, je pravidelnou čtenářkou Plže.]

* **SONÁTA PRO VNITŘNÍ HLAS MILANA ŠEDIVÉHO RECENZOVÁNA V HOSTU.**

Druhá básnická sbírka Milana Šedivého (*1977) *Sonáta pro vnitřní hlas* (Fraus, Plzeň 2005) neunikla pozornosti literární kritiky. Recenzent Miroslav Chocholatý se o ní telegraficky zmiňuje takto: "Kniha je výrazově průzračná a má promyšlenou zvukovou stavbu. Vše je tiché, klidné až nevzrušivé, nesené autorovým úsilím o harmonizaci. Společným jmenovatelem většiny textů je milostná tematika. Žena se stává ústředním objektem, přičemž ji autor zpravidla ukrývá do různých metafor a symbolů. Šedivý váží slova, nejde mu o zbytečné dekorování, umí vjem nejen přesně

verbálně uchopit, ale také mu dát zvláštní obraznou i zvukovou podobu. Bohužel Šedivého poezie má také své neduhy. K nim patří přílišné estétství, cizelovanost, zbytečná inklinace k patosu a patrná archaičnost. Nejednen čtenář tak bude mít pocit, že při svých literárních toulkách zamířil někam hodně daleko, snad až k obzorům lartpouurlartismu.” (viz CHOCHOLATÝ, Miroslav: Poezie na rozcestí. = Host, r. XXII, 2006, č. 9 z 6. 11., s. 52.) – [Dívali jsme se do slovníku a zjistili, že *lartpouurlartismus* (z francouzského l'art pour l'art = umění pro umění) je nadsměrová tendence, jejíž koncepce přeceňují formální stránku umění a chápou umělecké dílo “o sobě”, vytržené ze společenských souvislostí...]

* **CENA JIŘÍHO ORTENA 2006.** V úterý 14. listopadu 2006 v 16:00 hodin byly v Brožíkově sále Staroměstské radnice v Praze slavnostně vyhlášeny výsledky letošního ročníku **literární soutěže Cena Jiřího Ortena**. Přihlášeno bylo celkem patnáct knih a cenu dostal Marek Šindelka za sbírku *Strychnin a jiné básně* (Praha, Paseka 2005). Jako obvykle nikdo “od nás”. To jsme upřímně ani nečekali. Rádi jsme ale zvýšili počet soutěžících o čtvrtinu a námi nominované tituly (*Příbytky Tomáše T. Kůse*, *Mozkoubouři Vojtěcha Němce*, *Rozcestí dne Martina Šimka* a *Sonátu pro vnitřní hlas Milana Šedivého*) si přečetla odborná porota ve složení Pavel Janáček (předseda), Ivan Binar, Petr Borkovec, Jiří Hájíček a Stanislav Škoda.

* **CENA BOHUMILA POLANA 2006.** Vyhlášení výsledků *VI. ročníku Ceny Bohumila Polana* se v obřadní síni plzeňské radnice mělo původně uskutečnit v pátek 24. listopadu 2006 v 15:00 hodin, v návaznosti na Dny poezie. Protože byl ale nový pan primátor Ing. Pavel Rödl služebně zaneprázdněn, ona slavnostní chvíle byla o týden odložena. V době uzávěrky těchto Listů se už pochopitelně vědělo. Porota v čele s profesorem Viktorem Viktorou tentokrát rozhodovala mezi jedenácti tituly. V poezii se jednalo o sbírky *Vasquezův jestřáb Karly Erbové*, *Krážem Josefa Hrubého*, *Příbytky Tomáše T. Kůse*, *Sonátu pro vnitřní hlas Milana Šedivého*, *Rozcestí dne Martina Šimka* a *Autohumbuk pana Kondi Tomáše Konečného*. Prozaických knih soutěžilo pět: *My, hoši ze Sudet Emila Hrušky*, *Přání* od Lubomíra Mikiska, *Děvcátko, rozdělej ohníček Martina Šmause*, *Můj život s ABC* od Vlastislava Tomana a *Mozkoubouře Vojtěcha Němce*. Dostalo se na oba žánry. Polan by byl už podruhé pyšný na **Karlu Erbovou**. A radost by měl i z **Martina Šimka** a **Martina Šmause**, kteří dostali čestná uznání.

* **TOMÁŠ T. KŮS V PRAŽSKÉ LITERÁRNĚ HUDEBNÍ ŠOU MONOSKOP.** Plzeňský básník **Tomáš T. Kůs** (*1978) se nám v posledních měsících poněkud odrodil a dobývá teď Prahu. 19. listopadu 2006 v 19:55 hodin například spolu s Jaroslavem Rudišem, Igorem Malijevským, Pavlem Bryczem a Ladislavem Klímou za hudebního doprovodu skupiny Barové mouchy účinkoval ve velkém sále paláce Akropolis v literárně hudební šou *Monoskop (tentokrát o lásce a alkoholu)*. Od čtvrtka 16. listopadu lze navíc na výstavě Czech press photo na Staroměstské radnici najít několik portrétů (těch krásnějších) současných českých básníků: Kůs, Malijevský a pár dalších...

* **DVA TUCTY PLZEŇSKÝCH POHÁDEK A POVĚSTÍ MARKÉTY ČEKANOVÉ A ZDEŇKA ZAJÍČKA.** Patříte-li k plzeňským patriotům a navíc k milovníkům tajemných pohádkových příběhů, nenechte si ujít *Dva tucty plzeňských pohádek a pověstí*. Nová kniha z autorské dílny **Markéty Čekanové** a **Zdeňka Zajíčka** přináší čtyřicet původních příběhů od dávnověku až téměř po současnost. Autorům posloužily kusé ústně tradované pověsti i prachem zaváté skutečné události. Ilustracemi je doprovodil plzeňský kreslíř **Vhrsti** (který je čistou náhodou rovněž původcem grafické podoby Plže). Kniha v pevné vazbě má 80 stran, více než 30 ilustrací a stojí 250,- Kč. Objednávky a dotazy na adrese: rlstallion@rlstallion.cz, případně na telefonu: 724 317 539 (Markéta Čekanová) či 602 101 232 (Zdeněk Zajíček).

* **RYCÍ VIDLE KARLA RŮŽIČKY - LIŠÁKA KONEČNĚ VYŠLY.** Ve čtvrtek 23. listopadu 2006 ve 20:00 hodin se v Hifi-klubu na Náměstí Republiky v Plzni konal večer s názvem *Stopy sešlapanejch bot*, jehož součástí bylo (kromě hudebních vystoupení kapely Sedm statečných ze Starého Plzeňce a písničkáře Vojtěcha Kouby z Chrástu) též uvedení druhého vydání knížky **Karla Růžičky – Lišáka Rycí vidle navždy**. Knížku, která poprvé spatřila světlo světa už v září 2001, vydalo Sdružení občanů Exodus v Třemošné (www.exodus.cz) za podpory řady sponzorů a jejím

redaktorem byl Petr Náhlík – “Vokoun”. - [Karel Růžička (*1947 - †2005), známý pod přezdívkou Lišák, byl legendou plzeňského trampingu a dlouhá léta zasvětil tramskému psaní. V r. 1966 založil s K. Zalabákem – “Dědkem” tramský časopis Tulák a pod pseudonymem Kid Sterling rovněž přispíval do tramské rubriky v plzeňské Pravdě (nynější Plzeňský deník). V polovině 70. let se pokusil vydávat vlastní samizdat Doupě o nákladu 40 výtisků, ale StB zasáhla hned po druhém čísle. Až do konce 80. let publikoval v dalších samizdatech, od poloviny let devadesátých pak v oficiálním tisku, zejména ve Svobodných novinách a tramském časopise Pucejř. Jako autor či porotce se účastnil soutěže Trapsavec a v r. 1988 dosáhl i na cenu nejvyšší - Zlatého Trapsavce. Psal osobité povídky, básně, písňové texty, fejetony a zamyšlení.]

* **MILENA PÍSAČKOVÁ NA STUPNÍCH VÍTEŽŮ.** Básnířka, prozaička a fotografka **Milena Písačková** (*1980), která má na svém kontě vavříny nejen za literaturu, se nám konečně přiznala! Letos se zúčastnila už osmnácti cyklistických závodů! Čtyřikrát stanula na “bednách” vítězů (jednou úplně nahoře, dvakrát na druhém místě a jednou na třetím), asi třikrát dojela jako čtvrtá a pak většinou kolem 6. - 7. místa... (Plzeň, 26. 10. 2006)

*

(NEJEN) LITERÁRNÍ POZVÁNKY

* **V pátek 1. prosince 2006 v 15:00 hodin** primátor města Plzně a Středisko západočeských spisovatelů zvou do obřadní síně plzeňské radnice na slavnostní vyhlášení výsledků VI. ročníku Ceny Bohumila Polana. Cenu předají primátor města Plzně Ing. Pavel Rödl a předseda poroty Prof. PhDr. Viktor Viktora, CSc. Ten rovněž pronese laudatio. V pořadu vystoupí studenti Konzervatoře Plzeň. Uvádí Martin Šimek. Pozvání platí pouze pro zvané autory a hosty.

* **V pátek 8. prosince 2006 v 15:30 hodin** jste zváni do Knihkupectví Fraus (Plzeň, Goethova 8) na autogramiádu knihy **Pavly Jazairové** V jižní Indii.

* **V neděli 10. prosince 2006 v 15:00 hodin** Vás o. s. Literární Vysočina, zastoupené Zorou Šimůnkovou, a Vladimír Babnič zvou do restaurace U mlsné Lucinky (Plzeň, Čelakovského 5) na slavnostní vyhlášení výsledků literární soutěže Politik, kterého bych si mohl vážít. Součástí odpoledne bude kulturní program.

* **V pátek 22. prosince 2006 ve 20:00 hodin** Vás **Daniel Mikeš** (u příležitosti kulatých narozenin) srdečně zve do Kulturní kavárny Jabloň (Plzeň, Krátká 2) na křest své druhé skorobásnické sbírky s názvem Poesie v 3,14či.

Od DANIELA MIKEŠE: *Dovolují si Vás všechny, které nepohorší větší množství vulgárních výrazů, než je běžně k zaslechnutí na literárních dýcháncích, pozvat na křest mé druhé sbírky skorobásní. Pokud už budete mít dost poklidné předvánoční atmosféry a tichého adventního rozjímání, přijďte se rozptýlit 22. prosince 2006 do literární kavárny Jabloň v Plzni (naproti centrálnímu autobusovému nádraží). Zde se od 20 hod. setkáte nejen s mou kontroverzní tvorbou, ale také s osobitou poezií mladé básnířky Martiny Šimánkové. Nezapomenutelný hudební zážitek vám zprostředkují Kristýna Radačovská a Ondřej Římek. Účast nutná! Na setkání s vámi se těší Daniel Mikeš. P. S.: Zazní i básně s vánoční tematikou!* (Plzeň, 24. 11. 2006)

- [D. M. (*1976) je básník, žije v Plzni a pracuje v technickém oboru.]

* **Ve čtvrtek 28. prosince 2006 v 18:00 hodin** Vás Ason-klub srdečně zve do stylové restaurace Jadran – Mediterranée (Plzeň, Smetanovy sady 3, naproti Divadlu J. K. Tyla) na další společné posezení mladých a nezavedených autorů západních Čech a jejich přátel.

* Literární pořady Kruhu přátel knižní kultury v Polanově síni Knihovny města Plzně – viz bílé stránky Plže. Další literární pořady – viz Kultura – Plzeňský kulturní přehled.

*

FESTIVAL JEDNOU NOHOU NEJEN V POEZII

* **Ve dnech 28. 11. 2006 – 11. 12. 2006** Vás občanské sdružení Studnice za laskavé podpory Nadace 700 let města Plzně a Nadačního fondu pro kulturní aktivity občanů města Plzně srdečně zve do Kulturní kavárny Jabloň (Plzeň, Krátká 2) na **III. ročník festivalu poezie, literárního a dramatického umění s názvem JEDNOU NOHOU NEJEN V POEZII.**

Hlavním tématem festivalu bude **autorská literární soutěž**, která se uskuteční v průběhu celé akce a bude zakončena finálovým večerem. Soutěž (něco mezi literární, recitační soutěží a slam poetry) je vypsána v kategoriích: **poezie, próza a textová tvorba k písním**. Během jednoho až dvou soutěžních večerů budou autoři v cca 15 minutových vystoupeních prezentovat vlastní tvorbu a budou hodnoceni diváky. Nejlepší účastníci poté představí svoje díla na finálovém večeru, kde odborná porota jmenovaná pořadatelem vyhodnotí 3 nejlepší. Ti budou symbolicky finančně odměněni. Zájemci se mohou hlásit nejlépe telefonem či e-mailem. **Uzávěrka byla 24. listopadu 2006 (ale i po tomto termínu je prý možné se přidat)!** Kontakt: *Hana Kotková (programová ředitelka), Občanské sdružení STUDNICE, Krátká 2, 301 17 Plzeň, e-mail: hana.kotkova@cca.cz, tel.: 378 229 452, 721 561 773, fax: 378 229 410.*

Součástí festivalu budou doprovodné kulturní aktivity – literární přednáška, hudební a divadelní produkce, výstava obrazů Tomáše Šolce *Akty/kresba* aj. Soutěžními večery provází Irena Velichová.

PROGRAM:

- * **V úterý 28. listopadu 2006** *První soutěžní (pod)večer* (hodina bude soutěžícím upřesněna)
- * **V pátek 1. prosince 2006 ve 20:00 hodin** *Pointín – Hot Irish music*
- * **V sobotu 2. prosince 2006 ve 20:00 hodin** *Jindřich Wolf*
- * **V pondělí 4. prosince 2006 v 19:00 hodin** *Zplozenci postmoderny*. Povídání o nových autorech a knihách s **PhDr. Vladimírem Novotným, Ph.D.**
- * **V úterý 5. prosince 2006** *Druhý soutěžní (pod)večer* (hodina bude upřesněna)
- * **Ve středu 6. prosince 2006 ve 20:00 hodin** *Half Angel 666/666*
- * **V pátek 8. prosince 2006 ve 20:00 hodin** *Sníh na schodišti: bioskop.rock(úl)*
- * **V pondělí 11. prosince 2006** *Malé Vinohradské Divadlo. Improvizační spartakiáda*. Improvizace slov, pohybu, myšlenek Malého Vinohradského Divadla a náhodně zbloudilých předmětů v divadelním časoprostoru.

*

KDE PUBLIKOVAT? KDE SE PREZENTOVAT?

* **RUBRIKA MLADÝ ZÁPAD.** V literárním měsíčníku Plž (Plzeňský literární život) existuje pravidelná rubrika Mladý Západ (4 - 6 bílých stran), která přináší ukázky z tvorby té mladší autorské generace západních Čech. Od ledna 2007 bude tyto stránky samostatně redigovat básnířka **Kateřina Kašáková** (*1982), v kuloárech známá jako "Kašička". Je-li Vám do cca 35 let a dosud jste knižně nepublikovali (malé asonklubí knížky se nepočítají), prosím nabídněte své (v oficiálním tisku zatím nezveřejněné) práce **poezie** či kratší **prózy**. Pokud se blíže neznáte, připište pár údajů o sobě (rok a místo narození, škola či povolání). Texty v elektronické podobě pošlete přímo Katce na adresu: KasakovaKatka@seznam.cz. Za redakci moc děkujeme a těšíme se na záplavu příspěvků. Čím dříve, tím lépe!

Od MILANA ČECHURY: *Kdyby mi bylo míň než 35, to bych si lebedil a myslím, že bych oželel i tu knižní publikaci. Navrhuji založit rubriku Starý Východ, ta by byla pro mě tak akorát. Zdraví Mivan (Plzeň, 8. 11. 2006)*

- [M. Č. (*1949) je básník a prozaik, žije v Plzni a zde také pracuje jako prodavač dřeva.]

* **NEKULTURA.CZ.**

Od LADISLAVA KONEČNÉHO: *Hezký den! Každou neděli jsme vymezili prostor v našem kulturně-publicistickém magazínu tvorbě talentovaných, ale zatím poměrně neznámých autorů. Už*

jsem tuto nabídku anoncoval na serveru Písmák.cz a rád bych i u Vás. Výhodou by bylo, že daný text, pokud bude kvalitní, získá nové publikum, takové, které nejde prvotně za tvorbou mladých spisovatelů, ale mezi informačními články naší stálé redakce si je velice rád přečte. Pokud se Vám zdá nabídka zajímavá, pošlete své texty na adresu: redakce@nekultura.cz, budeme se na ně těšit. Mějte se krásně! S úctou Ladislav Konečný, šéfredaktor magazínu NeKultura.cz (mobil: 724 921 270, e-mail: lacium@nekultura.cz). (16. 11. 2006)

- [J. K. (*1985) je prozaik, žije v Mariánských Lázních a studuje na Literární akademii Škvoreckého v Praze.]

*

AD FONTES ANEB UŽ STAŘÍ ŘÍMANÉ...

ILONA GRUBEROVÁ: Homér v češtině aneb O starostech překladatelových

Býti básníkem je - alespoň co se týče svobody tvorby - věc přesladká, míní překladatel: kromě vlastní invence a občas i dobových poměrů ho neomezuje nic. S transferem výplodu jeho Múzy do jiného jazyka už tolik legrace nebývá, zvláště když ty dva (tedy vlastně tři) - autora a překladatele (a čtenáře ovšem) dělí nejen propast jazyková a kulturní, ale i časová. Svět se mění, my lidé s ním, a tak překladatelovým křížem ("cruces translatorum") jsou povždy historické realie a narážky všeho druhu.

Panu profesoru Otmaru Vaňornému (1860-1947), když poprvé usedl ke svému stolku a říká si, tlachů bylo již dost, že Homéra přeložit nelze..., dělaly historické problémy starostí nejméně. Stanovil si předem pěkně přísná pravidla pro převod onoho dva tisíce let starého řeckého časoměrného hexametru do lumírovského přízvučného verše, kde neplatí jen pravidlo, že dlouhá slabika teď bude přízvučná, že v 1. - 4. stopě je daktyl (⊔ - -) či spondej (- -), v 5. pak závazně daktyl a v 6. spondej, ale vedly se spory dokonce i o to, co to ten spondej v češtině bude, když moderní jazyky obecně nemívají slova se dvěma přízvuky vedle sebe. Vaňorný za spondej považoval nejen stopu ze slabik dlouhá - dlouhá, ale i krátká - dlouhá, či krátká - krátká, tj. dvě jednoslabičná slova vedle sebe, což je v češtině dost velký oříšek (pokud nechceme, aby se při tom množství spondejů opakovala stále tatáž slova).

A pak je tady ještě v každém hexametu těch prokletých šest iktů (tj. důrazů v taktu) a dodržte je, když v češtině se ta krátká slůvka pořád přikláníjí (případně předkláníjí) a čtyřslabičná slova (možné dva spondeje) zas mají vedlejší přízvuk jen pochybné kvality. Takže bez cézury (přerývky čili pauzy v rytmu) ve třetím taktu - pěkně po ovidiovsku - by tenhle veršový výtvar v češtině stále mohl být považován za volný verš spíše než za vznešený hexametru! Dodržení šesti iktů souvisí také s významovou hustotou slov: v češtině by šest důrazů znamenalo šest významových jader ve verši, což v antickém hexametu nebývá, neboť je "významově volnější" (tzn. "ukecanější"). Překladatel tedy musí k významovým slovům dodat větší množství slov - vaty, aby dílo neztratilo původní počet veršů.

Ve stylu byl Homér vždy příslovečný svým klidem, který je ale na hony vzdálený vzrušenému projevu jazyka - řečtiny. A tu pan profesor - dle mého názoru správně - usoudil, že desetitisíce těch klidných českých hexametru by čtenář 20. století stěží překousl, a přetlumočil proto látku expresivně, jak atmosféra děje a melodika původního jazyka žádaly. Cítíme tak citové záchvěvy hrdinů, slyšíme vzrušenou řeč, strhne nás děj. Aby to všechno do textu dostal, používal Vaňorný na svou dobu, tj. na 20. léta (ale v klasické filologii i na dobu dnešní) netradičních prostředků: hromadil vykřičníky a pomlčkami neváhal vyplnit dokonce celý řádek, čímž vznikl téměř dramatický efekt - to čtenář nemohl přehlédnout ani při tiché četbě, k níž Homér samozřejmě původně určen nebyl.

Sesypali se proto na něj snad všichni odborní recenzenti, jen F. X. Šalda přivítal Vaňorného překlady beze zbytku. Vyčítali mu, že kvůli svým spondejům často mění souřadné "a" za podřadící konstrukce (což obecně je považováno za přílišné vykládání myšlenek autora, a tedy za přeinterpretaci), že používá až vulgární výrazy, že kurzívou zvýrazňuje slova mající větný přízvuk, a vůbec všechno výše zmiňované. V 50. letech dokonce odmítli jeho Odysseu vydat a byl pověřen jinak skvělý překladatel Ferdinand Stiebitz opravou Vaňorného chyb. Úkol mu nebyl asi zcela po chuti, také proto, že nebyl příliš přesvědčen o umělecké oprávněnosti českého hexametru (spondeje nazýval otevřeně trocheje, cézuru dělal /?/ raději po celé třetí stopě atd.). P. T. čtenář ať posoudí sám:

Když pak se okřáli jídlem a pitím, Kalypsó, bohyně jasná, se jala - podle Vaňorného a Stiebitze - promlouvat takto (Hom. Od. V. 203-213):

<p><i>“Zchytralý Odyssee, ty z Láerta potomku Diův, chceš tedy opravdu domů a do milé země odejít? - nyní? - a hned? - tož šťastnou cestu i takto!! – - - - - - Kdybys na mysl měl jen tušení, kolik ti strasti losem dáno je snést, než do země otcovské přijdeš – tady bys zůstal se mnou a spravoval obydlí toto! - - - - - K tomu bys nesmrtným byl. - - Však ty jen spatřiti dychtíš manželku!! – Po této jen, den ze dne jsi roztoužen stále!! – - - - - - Já přec tvrditi mohu, že nejsem horší než ona postavou svou ni vzrůstem, neb nijak se nesluší přece, aby snad o vzrůst a krásu se bohyně s ženami přela!!!” –</i></p>	<p><i>“Láertův Odyssee, ty zchytralý, jasného rodu, tak ty opravdu chceš co nejdříve odejít odtud domů v milou svou otcovskou zem? Bud' šťasten i přesto! Kdyby sis ve své myslí byl vědom, kolik ti strasti losem dáno je snést, než přijdeš do rodné země, tady bys zůstával se mnou a střehl bys obydlí toto - k tomu jsa nesmrtný! -, ať jakkoli spatřiti dychtíš - manželku, po které po všechny dny jsi roztoužen stále. Já se přec věru smím pyšnit, že nejsem horší než ona vzrůstem ni postavou svou – vždyť nijak se nesluší, aby s bohyní smrtelná žena se měřila v kráse a vzrůstu!”</i></p>
--	---

Hodnocení kritiků jsou jistě závažná, tedy především pro rozvoj estetické, literární a jiných věd. Poslední slovo má ale povždy čtenář. A když se nakladatelství Rezek rozhodovalo, či překlad Homéra by si dnešní čtenář tak nejspíše zakoupil, zvolilo opět vydání Vaňorného.

- [I. G. (*1970) žije v Plzni a působí jako učitelka češtiny a latiny na středních i vysokých školách. Spolu s manželem Josefem G. Je autorkou a též interpretkou literárně hudebních pořadů, přednášek apod.]

*

PROČ, JAK, O ČEM A PRO KOHO PÍŠI

* **ANKETNÍ SLOUPEK. Pilotní projekt pracovně nazvaný Proč, jak, o čem a pro koho píši.** (První verzi k pracovní diskuzi vytvořil J. Č. Ulrich, neb mnozí se k tomuto podnětu sice kladně postavili, ale nikdo se k psaní neměl.)

Nezatížen filozofickými a literárními vědomostmi píši následující úvahu jako podnět k písemné reflexi čtenářů a literárních tvůrců. Pokud ohlas ukáže užitečnost stránky, objevila by se snad jako samostatná rubrika na bílých stránkách Plže s tím, že úvodní text by psala zasvěcená autorita.

Nejprve se budu snažit shrnout několik vstupních mezí:

Husitský extrém: “Hledej pravdu, hlásej pravdu, braň pravdu, bojuj za pravdu.”

Budhistický extrém: “Proč by moudří měli usadit se na místech, kde neúctou ke ctnostem se lidé netají? Jaký má smysl křišťál prodávat v zemi těch, kdo z čistého křišťálu křesadla dělají?”

Můj rozporuplný a laický názor:

Současný svět je zrelativizován, chybí výrazné opory a výrazní protivníci. Hodnoty i nepřátelé nabývají rozplizlých kontur, roste osamění člověka i jeho zmanipulovatelnost. Dobro se stává mnohdy zlem a zlo dobrem. Pravda pomáhá i škodí. Krása a hnus v jednom uzlíčku. Pocity marnosti všeho. Osamění. Neláska. Bezmocnost. Zhnusení. Svět je jeden velký smrdutý močál. Normálnost je někdy záporná, bláznovství kladné. Něco tě ukolébává a něco provokuje. Dav a uzavření individualisté. Čisté umění, imaginace nad věcí a někdy mimo svět v úzké enklávě. Slovní tvorba pochlebující. Tyto protiklady bývají namíchány v každé situaci a u každého jedince v různých poměrech. Hlava se z toho točí. Podle toho, co jsem od našich blízkých básníků slyšel, se mi zdá, že převažuje určitá bolavost a současně křivý úsměv šaška a do prázdna tlukoucího boxera.

Tedy konkrétně: Otázka první: má umělecká imaginace své hranice? Pro jednoduchost uvažujme o etických hranicích. Lze najít několik odpovědí:

1. Je-li odtržena od praktického světa: nemá.

2. Je-li projevem niternosti a její výtrysky zasahují samotného autora: nemá.

3. Dotýká-li se ostatních lidí, tady záleží na vnímání. Čím je umělecky, životně i zážitkově vyzrálejší, čím je tolerantnější, nebo čím víc bere umění jako hru či svojí doménu, tím jsou tyto hranice širší. Hranicemi je tzv. mravnost, lidská slušnost, ohleduplnost. Tyto pojmy jsou zase zrelativizovány. Za nemravnosti bychom mohli např. považovat: nahánění lidí do ohrad s oplocením kolektivní viny? Zevšeobecněné odsuzování skupin lidí bez vymezení výjimek? Odkrývání soukromí druhého člověka a vydávání jeho nitra všanc druhým? Atd.

Je účinnější vysvětlení stavu skutečnosti nebo provokace vedoucí k zamyšlení a odporu? Nabídnutí krásných emocí zpříjemňujících a uklidňujících a podnětů k zamyšlení a oživení vnitřního citění, nebo vyvolání podráždění a temných hustých reakcí, jakési burcování a pobuřování?

Vhodnost a účinnost závisí na stavu čtenáře. Provokatér i přislazovač mohou být odhozeni po přečtení prvních řádek. Cesta k běžným lidem, kteří chodí do práce, mají své starosti a většinou postrádají literární vzdělání, kteří jsou fyzicky i duševně unaveni, tahle cesta umění je mnohem těžší, asi musí být jednodušší. A mnohdy je to uspávající pěšinka. Jiná je druhá cesta směřující k lidem v euforii, prosycenými uměním a s hlavou plující v oblacích (či podzemních stokách). První cesta (ne tedy pěšinka) se mi zdá z hlediska ozdravování společnosti praktičtější a užitečnější. Druhá cesta rozšiřuje poznání lidstva a je otázkou, zda bude mít bezprostřední vliv na kultivaci společnosti i lidských individuí ve větší a pozitivní míře. Je vnímavost k umění vždy současně vnímavostí k nejbližším lidem, našemu okolí a světu? Nemůže se stát i zlatou klecí? Kde najít zdravý střed splňující obě tendence? Ale i tady lze každý pojem při ozvláštňování relativizovat!

Nastínil jsem z laického pohledu mnoho otázek i správných nebo nesprávných odpovědí. Spletl jsem zmatené klubko otázek. Doufám, že nám je pomohou rozplést (alespoň v podobnosti) povolání literární znalci v dalším sloupku, bude-li zřízen a jimi řízen.

Vás, co do Plže píšete, chcete psát nebo jen Plže čtete, i vy držíte v ruce konec klubíčka, prosíme o stručné sdělení názoru, které zde ve zkrácené podobě, s vaší autorizací, otiskneme. Pokud nechcete psát, přijdeme s pomyslným mikrofonem za vámi.

Pro usnadnění pokládáme první otázku: **“Proč píšete?”** V příští rubrice pak by mělo být zhodnocení tématu moudrými a vyhlášení další otázky.

Jako první navštívil náš reportér (dnes jsem to já) divadelní kolegy. Jejich odpovědi byly poněkud rozpačité.

Daniel Mikeš: “Píšu, protože mi to dělá radost.”

Jan Hejnal: “Protože musím... Když se ráno probudím z opice, tak si nic nepamatuju. Proto si to píšu. Protože bolest bolí.”

Co vy na to? Napište nám své odpovědi, velmi stručně a výstižně. Otiskneme je - autentické, popřípadě autentizované. P. S.: Příště bude tento sloupek stručnější, především v úvodní řeči. Bude-li vůbec. (Plzeň, 17. 11. 2006)

*

OHLASY * REFLEXE * KRITIKY

*** LUKÁŠ WEISHÄUPL: Sobota 4. 11. 2006 - Praha 1, Kampa, U Sovových mlýnů 7:**

(Srdečně Vás zdravím, v sobotu jsem zakroužil na Kampu a poté jsem psal. Co z toho vzniklo, posuďte sami...)

Pro mě je tzv. Werichova vila magicky přitažlivá, především kvůli tomu, že zde žil básník Vladimír Holan, který se pro mě stal jedním z vrcholů české poezie. Marně jsem v půlkruhových oknech hledal černé Holanovo obočí, ale atmosféra jeho dechu a samoty zde uvízla, aniž by to věděla. Pořídil jsem několik fotografií, zatímco mě velký bílý pes odháněl co nejdále od domu... Ten pes, ať už to byl Dobrovský, Werich, nebo sám Holan, podivuhodně naléhal, a proto jsem tedy naposledy vsunul do paměti obraz celkového pohledu na dům, všiml si ostnatého drátu a zvláště oděných dělníků, kteří sami netuší, že jsou v centru Noci s Hamletem a Bolesti. Celý “výlet” byl mohutnou inspirací k velké básni, kterou jsem zamýšlel už měsíc před tím. Bylo třeba psát přímo do atmosféry Kampy, velkými smutnými prsty. Až půjdete někdy kolem, možná básníka potkáte i osobně... jako tehdy já.

U SOVOVÝCH MLÝNŮ 7

*Holan měl všechno v bolesti,
nebo v Matce,
která vstávala jako první v zmrtvýchvstání.
Nechal si balit ještě mastnou lůnu do papíru poezie,
ale troufneš-li svítit celým svým srdcem v chalupě světa,
bude ti uhašeno -
Tvrdý zákon, ale (přesto) zákon -
Někdy se poezie uvazuje verši, dokud se neuškrtí*

*Má lásko, myslím na takové smrti
 Píšu "podzíme" a on už první sníh
 zapadává výstřihy a směje všechny cesty
 kde pozdější tramvaj zahýbala svému
 milenci večeru, když kousala první prs světél
 Hlava dělala sen,
 když naposled je slunce zoufalé a hasí chlad,
 mrak tíhne šedí, listí se o sebe chválí,
 milenci na rozcvíčkách večera roztahují
 mléčné žlázy noci svlékané v touhu.
 Jako by hudrující vrata pod náporem víchru
 věřila, že bitvu lze vyhrát plechováním,
 když město lomí ruce a naposledy prosí
 kouř všednosti mu vlézá do plic tvými ústy.
 Nezoufej -
 Vždyť na nedoufání zbude ještě možnost,
 až doktorská ruka stiskne tvoji z ledu
 a ohlásí červa na posedu plic.
 Klobouk odejde včetně své hlavy muže,
 jako umírající na své pijáctví.
 Jako když se zřítí jedno veliké letadlo -
 (vzdych)
 Vždyť ptáci ve výši sídlišť nerozumí tvarům.
 Svázanost se zemí nám zajišťuje slzy,
 ale pevnost má ve svém uzemnění něco navíc.
 Snad, je-li to výšková budova, z nouze v ní lze hledat
 poetiku, která se roztahuje v přízemí, jako lemur kata -
 a ptá se: "Kam chodí naše duše vykonávat svoji potřebu?"
 Odpovíš: "Do srdce! A právě, to je ta naše tíha."
 Ale nezapomeneš poznamenat:
 "Jen když se dobře tráví. Vždyť
 pouhý pohled na strom
 pomáhá srdci rychleji rytmizovat
 vidět stromy, jak jim vítr škube srst...
 A má-li si co říct kalendář s hodinami
 mohu hovořit o čase s prostorem -
 Třeba když noc uzavírala krám srdce,
 moucha mi tehdy stále brala knihu,
 ale matka, snad ze strachu, aby nevyzradila,
 nebo nesdílela se mnou,
 ubila ji kladivem dlaně – se slovy "Mrcho!"
 To si jen dítě přečte slzy, když nerozumí"
 - Rty jsou přeci pak měkčí než mraky,
 ale mraky ve své zuřivosti vyslovují pouhý déšť -
 Dítě by řeklo (dětsky): "Ne, milujme se"
 Na něco tak prudkého si dnes lidé pořizují deštníky –
 (vzdych)
 Ale dítě si hraje s modelem továrny a otec při cigaretě
 Směšně namítá, že se město dusí kouřem a že oni dva
 se stále milují i nad propastí udušených listů
 noci, kdy se hvězda rozbíjí o okenice
 a opilec zlostí vyšlapuje její střepy,
 řekne: "Zas ta lůna" a utíká blít mezi stromy
 Ale les je sečtělý, stromy slušné
 podzim si upravuje barvu hlavy
 Noc převlečená za šaška je z opilců*

Noc hlasů dušených stěnou je bezmezná
Noc zalepující k sobě milence je noc přítisků
Noc pasoucí psy je noc spasená
Noc bolesti je domovem rakovin
Noc voněla velkým klidem zvláště na poli
A má tmavě modrou krev. Ale tato noc
je pracující srdce, které netluče -
Vždyť vezmu oheň sporáku a noc se užž svléká
Ať už to je jakkoliv, je ti tma, protože srdce v domě nehřejí
A tentokrát to nesváděj na radiátor,
neboť ten se minule také mýlil

- - -

Venku je strom, zeleň, žabka u smyčce
Automobily kráčí, dobytek jede
Dítě je svědek všeho nezřetěného dění
Chceš ho kárat, kreslí-li křivý tvar -
ale naivnost je dar, je oboustranné vidění
Jak lépe pochopit starý Egypt? Neříkej prosím dítěti
jak kreslit slunce do kruhu...
Vždyť sám nevíš, kolik má paprsků
Neříkej dítěti barvu vody,
dítě ví, že barevnost se nevyslovuje,
ale svléká očima. A svlečené si hodí přes židli papíru
Rádo stojí za oknem a dělá, že sundává slunce
I tebe jednou zkazí jako zuby
Nevíš, zda jsi od malin nebo od krve
Nakonec jsou vrah i rajče jedno, ale přesto
Hieronymus Bosch dokázal vraždit i harfou
Jsou zde, na tomto světě tvary, je koule
obsažena v základech universa
Ale jsou ňadra,
nedefinovatelná bez pomoci vesmíru
Uši jsou bočními labyrinty
A ústa řekněme vraty do temnot...

Dítě:

“Matko, mléko tvého prsu chutná jako hvězdy”
Matka: “Pak že mne hvězdy nekojily při tvém porodu...”
Dítě: “Matko, hračky z tvého lůna se mnou nevylezly
a struna pupeční šňůry, na kterou se dala hrát
veškerá symfonická allegro,
struna, která nás spojovala hudbou, byla střižena,
jako telegrafní drát, jako když už někdo nechce
druhému nikdy zavolat... a to byl orchestr – samovar
v rukou dirigentových -
A prostupuješ-li celým masem, vždy dojdeš na kost
Ale hubne se vždy v celé tloušťce
Lokty tedy jsou moc tvrdé, že poráží cit v lodžii
kde se sluní kořata?”
Tady a vůz mlčí, ale řve si při tom do rukávů
Jede se podél čekatele na milenku,
až za roh, kde růže, čekatelky na milenku,
svolně stojí vodorovně, svolně stojí vodorovně
Jede se, až za hrob, hřbitov, plačící dítě, nanuk
Štíty budov odváží do sběru sluneční plenu
Tady zas dva milenci pracují na poli touhy

*Lze zajít tak hluboko do chřtánu večera, že
ona řekne: "miluju" On poví: "mám tě také rád"
ale snad jí z kapes vylézala vagina. Ta je pro něj láska
nebo by rovnou odešel tramvají a zanechal jen stopy?
Nechají si pouze řetízkovat oči
tam, kde lomený oblouk klína drží slovo.*

*Nyní nastolím neidentifikovatelné nokturno:
Večer Motýl šel pro objetí do květu
Snad by tušil masožravost, ale láska sílila
Zatímco se nad ním stahovaly mlsné žíly,
dítě se ještě ptá: "Zemřel motýlek?"
A ty, raději povíš: "Ne, mazlili se"
Snad, aby se objevila v jeho očích barevná stuha,
ale tušíš rostlinu, jak ho pomalu rozkládá
Dále se dítě ptá, co bylo a je
"Vše bylo pouze zkoušené Černobytem
Ale mozaiky, co se dostaly do domů, byly zvláštní
Za okny vidíš, jak si lidé vytahují šípky z hrudi,
Které jim vrhl den
a jak jim telefony prožirají ušní boltce"
Dítě: "potřebovalo bych prodloužit hodiny
Mé pomyslné stromy musí nejprve vyrůst
Abych si mohlo pochutnat na zdánlivém jablku
Jsem u výběhu se Zubrem evropským
a matko, večer se plavím po moři
Budu při tom poslouchat Antona Brucknera
protože jeho žesť umí velmi lákavě porážet slunce"
Nevěřím zemi ani jaro mezi zimou
a létem, co si tykalo s mandolínou
Komu dnes věřit, otázka zdí
Komu nevěřit, otázka všech
Troufneš-li svítit svým srdcem v chalupě světa
Bude uhašeno ---
Tvrdý zákon, ale (přesto) zákon
Láska už nepočítá milimetry
I nejtíší hodina může být v nebezpečí -*

*K večeru napichuješ žílu koupelny, z níž jako pokaždé
překvapivě průzračná voda pláče na tělo*

- [L. W. (*1986) je básník a výtvarník, žije v Plzni a zde je posluchačem Ústavu umění a designu ZČU (oboru ilustrace).]

Uzávěrka příštích barevných Listů je 15. 12. 2006. Těšíme se na Vaše příspěvky!

KONTAKT: Ason-klub, o. s., Knihovna města Plzně, p. o., B. Smetany 13, 305 94 Plzeň, tel.: 377 201 427,
fax: 377 201 438, mobil (SMS): 721 281 635, e-mail: asonklub@kmp.plzen-city.cz; <http://www.kmp.plzen-city.cz>